

Täysistunto

Torstai 24.11.2022 klo 16.01—19.20

22. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kilpailulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 172/2022 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 24/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 22. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 24/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Grahn-Laasonen.

Keskustelu

19.08 **Sanni Grahn-Laasonen kok** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Talousvaliokunta on käsitellyt hallituksen esityksen 172/2022, ja esittelen lyhyesti mietinnön, jossa on kyse kilpailulain muuttamisesta. Tämä on ihan merkittävä ja tärkeä esitys Suomen kilpailulainsäädännön vahvistamiseksi.

Esityksen taustalla on Suomen markkinoilla tapahtunut keskittymiskehitys erityisesti sellaisilla toimialoilla ja yrityksissä, jotka eivät liikevaihdolla mitattuna tule kilpailulain yrityskauppavalvonnan piiriin. Muutoksen johdosta Kilpailu- ja kuluttajaviraston tutkittaviksi tulisivat jatkossa yrityskaupat, joissa yhteenlaskettu Suomesta kertynyt liikevaihto ylittäisi 100 miljoonaa euroa ja vähintään kahden osapuolen Suomesta kertynyt liikevaihto ylittäisi kummankin osalta 10 miljoonaa euroa nykyisen 20 miljoonan euron asemasta. Osapuolten yhteenlasketun liikevaihdon osalta ilmoituskynnys määräytyisi jatkossa Suomesta kertyvän liikevaihdon perusteella nykyisen maailmanlaajuisen 350 miljoonan euron liikevaihdon sijasta. Ilmoituskynnyksellä olisi siten vahvempi yhteys suomalaisiin markkinoihin ja yrityskauppojen puuttumiskynnykseen, joka liittyy kaupan haitallisiin vaikutuksiin Suomessa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tällä muutoksella voitaisiin ehkäistä 4,2—5,6 kilpailulle haitallista kauppaa vuosittain, mikä johtaisi arviolta 50—57 miljoonan euron kuluttajahyötyihin. Toisaalta on arvioitu, että uusista yrityskauppailmoituksista aiheutuu yrityskaupan osapuolille hallinnollista taakkaa ja lisäkustannuksia noin 5—10 miljoonan euron verran vuosittain. Talousvaliokunta toteaa, että uudistuksen yrityksille aiheuttamat kustannukset ovat merkittäviä, minkä vuoksi yrityskauppojen ilmoituskynnystä ei saa asettaa myöskään tarpeettoman alhaiselle tasolle. Tällä lainsäädäntömuutoksella kuitenkin Suomen yrityskauppalainsäädäntö ja -valvonta ja puuttumisen kynnys tulevat nyt lähemmäksi muiden Pohjoismaiden ja myöskin monien EU-verrokkimaiden tasoa, ja pidämme tätä esitystä perusteltuna.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 129/2022 vp

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota sekä hallituksen esityksessä että useissa asiantuntijalausunnoissa todettuun seikkaan, että yrityskauppailmoitusten määrän lisääntymisen seurauksena Kilpailu- ja kuluttajaviraston työmäärä kasvaa. Vuoden 2023 talousarvioon on tämän vuoksi esitetty 300 000 euron eli viiden henkilötövuoden lisäystä yrityskauppailmoitusten käsittelyä varten. Valiokunta katsoo, että yrityskauppavalvonnan riittävät resurssit tulee turvata hallituksen esityksen mukaisesti. Markkinaoikeus on lisäksi tähdentänyt, että ehdotuksella on vaikutuksia myös sen työmäärään ja resurssitarpeisiin.

Yrityskauppavalvontaa koskevat kilpailulaissa asetetut tiukat käsittelyajat. Hallituksen esityksessä on todettu, että ehdotuksella ei ole vaikutusta yrityskauppojen arviointitapaan, puuttumiskynnykseen, viranomaisen näyttötaakkaan tai käsittelymääraaikoihin. Talousvaliokunta toteaa, että sekä yrityskauppavalvonnan tehokkuuden että yritysten oikeusturvan näkökulmasta on erittäin tärkeää, että yrityskauppailmoitusten lisääntyminen ei vaikuta heikentävästi tutkinnan laatuun tai käsittelyaikoihin. Valiokunta toteaa, että muutos ei myöskään saa merkitä sitä, että resursseja siirretään muusta kilpailuvalvonnasta yrityskauppavalvontaan. Talousvaliokunta katsoo, että kilpailuvalvonta on kaikkiaan kokonaisuus, jonka yksi tärkeä osa-alue on yrityskauppavalvonta. Tehokas valvonta pitää varmistaa myös muilla kilpailuvalvonnan osa-alueilla, kuten kilpailuneutraliteetin toteutumisessa julkisen ja yksityisen sektorin välillä.

Valiokunta pitää myöskin hyvin tärkeänä, että tämän muutoksen vaikutuksia seurataan jälkikäteen.

Tästä esityksestä jäi pois lausuntokierroksellakin esillä ollut ja lainvalmistelun eri vaiheissa esillä ollut kilpailuviranomaisen mahdollisuus puuttua myös muihin kuin ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluviin yrityskauppoihin. Mietinnössä kuitenkin toteamme, että tämä niin sanottu otto-oikeus olisi, vaikkakin lisännyt lain joustavuutta, toisaalta myöskin saattanut vaikuttaa ennakoitavuuteen ja yritysten mahdollisuuksiin ennakoida omaa toimintaansa. Näin ollen tämä hallituksen harkinta, että tätä ei sisällytetty esitykseen, sai myöskin valiokunnan tuen.

Näillä lyhyillä alustuksilla totean, että talousvaliokunnan mietintö ja päätösehdotus on yksimielinen. Esitämme, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 172/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.